

— აი კოლონა, რომელსაც საბრთაშოკისო კროლმბარიათი აღმართავს მსოფლიო ბურჟუაზიის სხსაულაოვში

ტარტაროზის კალენდარი

ოთხშაბათი, 1 მაისი ინტერნაციონალის დღე

აი დღე, რომელსაც არა აქვს წელთათა თარიღი, გარდა იმისა, რომ ის ყოველ წელს პირველი მაისია, მუშათა საერთაშორისო დღესასწაული. ეს კი თავისთავად ყველაფრის მეტყველია. პირველ ყოვლისა, მეტყველია იმის, რომ ეს დღე ყოველ წელს ყველა ბურჟუაზიულ ქვეყნებში წართმეული აქვს ბურჟუა - კაპიტალისტებს მე-2 ინტერნაციონალის კონგრესის დადგინებებით 1889 წ. 14 ივნისს, პარიზში ეს იყო, ასე ვთქვათ, მეორე ინტერნაციონალის მიერ მუშათა კლასის სასარგებლოდ მოხდენილი ერთადერთი ექსპროპრიაცია, პირველი და უკანასკნელი რევოლუციონური აქტია. ამის შემდეგ იგი თანდათან დაეშვა დაბლა და ბოლოს სულ გადავიდა ბურჟუაზიის აშკარა სამსახურში, თითქოს ინანებს ამ უკანასკნელის წინაშე ჩადენილს თავის ერთადერთ მკდრომასო.

და რაღა ვასაკვირია, თუ, როცა კომუნისტურმა პარტიამ და ინტერნაციონალმა მოახდინა და დააკანონა ოქტომბრის რევოლუციის საშუალებით ბურჟუა-კაპიტალისტთა კლასის სრული ექსპროპრიაცია, მეორე ინტერნაციონალი მთელს ტანით ათრთოლდა და აკანკალდა საერთაშორისო ბურჟუაზიის წინაშე, აქაო და „ჩემი“ 1 კონგრესის ანდერძთა სადარაჯოზე მტკიცედ მდგომ კომუნისტური პარტიის ესოდენი „შეცდომა“ უტბათ არ აიღონ და მე არ მომაწერონო. ამით ის სასაცილოდ ემსგავსება იმ კურდღელს, რომელიც გარბოდა მხოლოდ იმის შიშით, რომ ფეხები ება, რადგან დაინახა, რომ სადღაც აქლემსა სჭიდდენ, მისი აზრით, სწორედ ფეხების გულისათვის.

მართალია, კურდღელმა ფეხები კვ გადაარჩინა ამ შემთხვევაში, მაგრამ თავი კი მეორე ინტერნაციონალზე ნაკლებ არ შეურცხვენია, რადგან კურდღლისა და მეორე ინტერნაციონალის შერცხვენა თავიანთი სიმძიმით პროპორციონალურად თითქმის ერთ და იმავე მიმართულებად უნდა ვიგულისხმოთ თავ-თავიანთ სიდიდემოცულობასთან შეფარდებით.

ხუთშაბათი, 2 მაისი

— 1849 წ. აჯანყება საქონიაში, რომელშიაც მონაწილეობა მიიღო ბაკუნინმა.

არსებობს ერთი ანეგდოტისებური გადმოცემა ბაკუნინის ამ მონაწილეობის შესახებ აღნიშნულ რევოლუციურ აჯანყებულებმა რევოლუციურულ ჯარებს წაართვეს ზარბაზანი და მიადგენ სიმბარეს, სადაც მოწინა-

აღმდეგე გამაგრდა. მაგრამ ვერავინ ვერ ახერხებდა ზარბაზნის გასროლას. შეიძლება ეს ნემეცი - ხალხის ერთგვარი გაუბედაობით აიხსნებოდეს, რევოლუციონურ ცეცხლის სისუსტე-ნაკლებობით, შეიძლება უბრალო უცოდინარობითაც. ერთად ერთმა ბაკუნინმა მოხაერხა აჯანყებულთა ამ სირცხვილიდან გამოყვანა: პირდაპირ „რუსული სიუბეში“ ჩასდო ზარბაზნის ფაშეში ყუმბარა პეროქსილინით და იგივე რევოლუციონური გაბედულებით შეუკეთა ცეცხლი გამტარ ზონარს. მალე ზარბაზანმაც იქუხა და საქონელი აჯანყებულეებიც საპატიოთ ეზიარენ რევოლუციის ნამდვილს ცეცხლს.

ეს მაგალითი დამაფიქრებელია. თუ ერთი რუსი (უნდა ვიგულისხნოთ: დღეს — საბჭოთა მოქალაქე გინდა საერთაშორისო მუშა-რევოლუციონერი) საკმაო იყო მთელი აჯანყებული საქონის რევოლუციონურ სირცხვილისაგან დასახსნელად, ცხადია, ოქტომბრის რევოლუციის გარეშე წარმოუდგენელი ყოფილა და არის როგორც საქონის, მთელი გერმანიის და, თუ გნებავთ, მთელი დასავლეთ ევროპის, ისე მთელი მსოფლიოს პროლეტარული რევოლუციის გამარჯვება.

პარასკევი, 3 მაისი

— 1925 წ. პროფინტერში ჩინეთის პროფკავშირების შესვლა.

ჩინეთის რევოლუციას ვინც უყურებს, სულ ადვილი შესაძლებელია იკითხავს: უკვე მოასწრეს თუ არა მათ ამ წნის განმავლობაში იქიდან გამოსვლა? არ დაიჯერებს, რომ ქვეყნად შესაძლებელია არსებობდეს რომელიმე ორგანიზაცია, სადაც ჩინელს შეეძლოს, პირის ან ზურგის უცვლელად, მთელი ოთხი წლის კი არა, თუნდაც ოთხი დღის ან ოთხი საათის მანძილ ერთად გატარება.

მაგრამ, როგორც ხედავთ, ფაქტი ფაქტად რჩება და იგი ამ შემთხვევაში, ჩინელ მუშების სანაქებროდ, გაცილებით ურო ჯიუტია, ვიდრე თვით ჩინეთის რევოლუციის დაურულელობა, რადგან ჩინეთის რევოლუციამ საერთოდ სხვადასხვა ელემენტები დებულობენ მონაწილეობას, მათ შორის — ე-წოდებული ჩინეთის გენერლებიც, ეს ჯერ ყოვლად გამოურკვევი სიმტკიცე - სიმაგრის ბატონის აოსებანი, რაც იწვევს ჩინეთის რევოლუციის ყოვლად გაუგონარ რყევა-ქანაობას, ხოლო პროფკავშირებში კი მარტო სამრეწველო მუშები, რაც უკვე ინტერნაციონალურად ჩამოყალიბებულს რევოლუციონურს სიმტკიცესა და გამძლეობას ჰგულისხმობს.

შაბათი, 4 მაისი

1901 წ. მუშათა დემონსტრაცია ტფილისში

ეს მუშათა პირველი დემონსტრაცია გახლავთ ტფილისში. ასე კარგი საქმეა პირველობა, თორემ მას შემდეგ, აბა, რამდენი დემონსტრაცია მომხდარა ამ ჩვენს ქალაქში. ყველა ისინი, რომ აღენიშნოთ, დარწმუნებული ვარ, დღეები აღარ აგვითავდებია და იძულებულ ვაგხდებით საანგარიშოთ საათებზე გადავიდეთ: ამა და ამ დღის ამა და ამ საათის დემონსტრაცია — ო დ სხე.

მაგრამ, გარდა ამისა, არის კიდევ ერთი ძირითადი განსხვავება უწინდელსა და დღევანდელს დემონსტრაციებს შორის: უწინ დემონსტრაციებს მეფის რეგულიარული ჯარები თუ სხვა შეიარაღებული ძალები სასტიკ წინააღმდეგობას უწევდენ. ახლა კი მდგომარეობა რადიკალურად არის შეცვლილი: დღევანდელ დემონსტრაციებს ჩვენი შეიარაღებული ძალები: წითელი არმია, მლიცია თუ სხე. არა თუ წინააღმდეგობას არ უწევენ, არამედ მუშებთან საერთო რიგებში სდგებიან და ზოგჯერ, თუ გნებავთ, წინუძღვიან კიდევც.

პირა, 5 მაისი

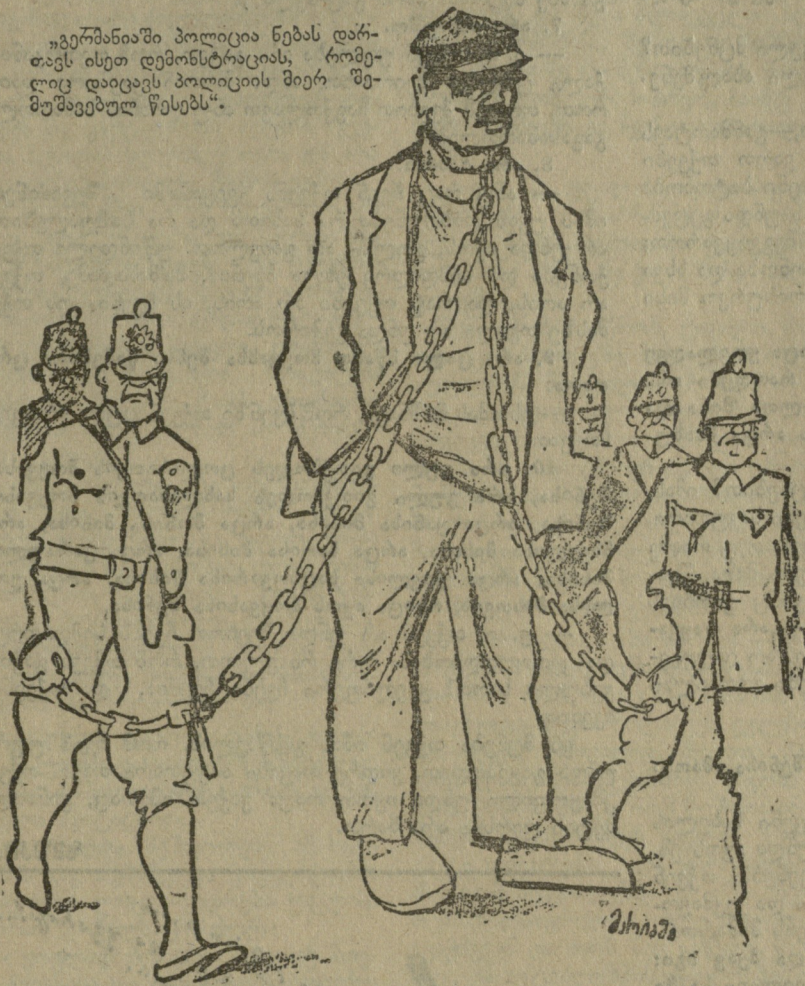
ბექვდითი სიტყვისა და პოეზიის დღე

უწინ ბექვდითი სიტყვა ჩვენი მონაწილედმდე კლასის, ბურჟუაზიის ხელში იყო. ჩვენი პრესა თუ სხვა გამომცემლობა თვითმპყრობელ მეფის მთავრობის სასტიკ ცენზურის ბრძკალებში დაფავდა სულს. პოეზია ჰაეროვანი არსების სახით იყო წარმოდგენილი და მუშათა „მურიანი“ საქმისათვის იგი აბა, როგორ მოიცლიდა; ემინოდა: ტანისამოსი არ გამეფხუპნოსო. მხოლოდ ამბობდო მუშათა დადვირებმა სისხლმა მთლიანად შეღება უკვე პოეზიის ეს სხვადასხვა ფერებით შეზავებული ტანსაცმელი და ჰაერიდან თუ წეციდანაც იგი (ორა ქვევით ჩამოსწია, ფეხები დედამიწაზე მოადმევენა და, თუ უწინ მუშათა განთავისუფლებების საქმე. ბექვდითი სიტყვა და პოეზია კრილოვის იგავში მოხსენებულ გედსა, კიბოს და ქარიყლაპია თევს ჰგავდა, ოქტომბრის რევოლუციის შემდეგ სამივე შეთანხმებულად არიან (თუ კიდევ სადმე არ არიან, უნდა იყვენ) შემბულონი ინდუსტრიულიზაციის მეტად მძიმე, მაგრამ მაინც საკმაოდ სწრაფ ყოველ შემთხვევაში ძვილ მგოსანთა ყველაზე უფრო სწრაფ მერნებზედაც კი უსწრავდეს) ორთქლთბო თუ ელექტრო-მავლობში და სოციალისტურ აღმშენებლობის წარმატებისათვის დაუღალაოდ იღწვიან, ანუ უკეთ იწვიენ წინ.

შაზირა,

მონარქიულ რესპუბლიკაში

„გერმანიაში პოლიცია ნებას დართავს ისეთ დემონსტრაციას, რომელიც დაიცავს პოლიციის მიერ შემუშავებულ წესებს“.

და ამ გვარათ კოლით-კოლი, მოვლო იმან პალესტინა... მისთვის სახრავ-საწიქველო ვით გინდოდა აგეცდინა... ნაზარეთს თუ ბეთანიას, გალოლიას, ქალაქ კანას ის არც ბაღისა აშენებდა, არც ბაღს და არც სთესდა ყანას...

ჩვენი თვისვის კამპანიას დასცინოდა იმ თავითვე... (თუმცა მსგავსი დატინებით მასთან საქმე გვაქვით!) მაგრამ ალაპს, ქორწილს, ნათვლას, თუ სხვა ქელებს, ბურ-ღვინეულს, ის არ სთმობდა; სვერტლით ყველგან მოუწვეველს თუ მიწვეულს!..

არც ეზო - ზვარს დაგიდევდა, არც საპურე მიწის მოხვნას, შეეჩვია სხვის კარ და კარ წოწიალს და პურის ცოხნას... და, როგორც ვსთქვით, ლაწერისას რომ მიიძღა ერთხელ ალაპს, შეჯდა ვირს და მოწაფეებს თან მისდევდა, ვით იატახს!

მიდოდა ელუსამეთს იორდანეს ნაპირებით, მათარევედა მადარ ქრისტეს ვირიც დიდის ვაჭარებით. ხოლო სულელ მოწაფეებს ეს ვართობა თუ ეგონათ: გზად ბზის ტოტებს სტებდენ და ვირს წინ უყრიდენ კონა-კონათ...

და როს ჩახდენ ელუსამეთს, იქ რომ ნახეს ვირის ტვირთი, სთქვეს თუ — „ცხოველს რად სტანჯავ-სო—

აღრიალდენ, ვით ზღვის ზვირთი. ასინდა მითქმა-მოთქმა და დაიწყო ენამ ძრომა... ბრბომ დაიწყო მასზედ „კარგათ“, მაგრამ გასთქვა ისევ ბრბომა,

რა რომ თორმეტ მოციქულის გაჩნდა ციხის საბათილო (ახეთია ბრბოს მოქცევა, საძრახი და სახაცილო...).

დაიხ, ბრბოს ხომ მუდამ ჰყავდა მოთავე თუ მბრძანებელი, ერთი გზოდან ამცდენი და სხვაზედ გადამგანებელი?

ჰო და აი, ამ ბრბოს აქაც გამოუჩნდა თავის ჯადო, თუმც მათ ამას ავალებდათ ხაზრუნავიც, საპირადო.

მღვდლები იყვნენ ესენი და მღვდელმთავრები ძველი რჯულის, თავი ხალხის, ქრისტეზე თუ იმის ვირზე დახარჯულის!

და ქრისტეზე ვაცემული მუცლის ყველა სათოხლავი დანაკლისიც იყო მათი, ხარბი გულის მოსაკლავი!

და, მაშ, როგორ აეტანათ ეს მტრთქე გვერდით ასე, თუ შარს რასმე არ მოხდებდენ და არ გააკრავდენ ჯვარზე?!..

სამარცხვინო ზოძის ნაცვლად, ჯვარს ხმარობდენ, ხის ჯვარს — მაშინ და ავმქმნელს არ ასცდებოდა სასჯელი და ხელიც თმაში!

და ქრისტემაც, ვინც მაშინ მღვდლებს ჭამა-მსაზე დაედავა, ღვთის სახელით ეს დაიწყო და იმ ხის ჯვარით დაათავა...

ამბობენ. თუ სამ ღღის შემდეგ, რა რომ ჩამოვლენ ქრისტე ბაღში, აღსდგა ის და, ვით ცოცხალი, შეიჯგამა თავის სახლში!

აღბათ, ისევ რუ მოშივდა და გახდა პირ-ანაღრენი, თორემ ქრისტე ისე ადგა, როგორც აი,—პაპა ჩემი!... გუშუშალი.

ისე აღსდგა...

იჯდა ღმერთი ტაბურეტზე და ზვირავდა დედამიწას.. ჩრდილს აფენდა რაღაც ღმერთზე, სევდის ნისლით ხვევდა მის თავს.

ან კი თავი, სიმოხუციო დადარული შუბლით, ყბებით, სილაყით თუ სიბურუსით, რაც ექნება, თქვენც მიხედებოთ!

იჯდა ღმერთი ტაბურეტზე ხორკლიანი ბაყაყივით და ორთქლი თუ ოშნივარი ხდოდა, ვით კვამლი—თვირთ...

ან მოდი, ნუ შეგაწუხებს მოხუცი ღვთის მიმიე ხვედრი: ვითომც ქვეყნად მას ძე ჰყავდა, ერთგული და ერთად ერთი!

სინდან? საით? იოსება დურგლოსაგან სჭირს, რაც სჭირს ავი! დაიდუპოს ეს მრუში და მასთან მისი ბუშის თავი!..

ხალხს ურჩევდა ღვთის მოწიებას, თვითონც ლოცვას ცას უვლენდა... (სხვა ჭკუას და სხვა გონებას ღვთის ძეს, აბა, ვინ მისცემდა!...)

თვით უბრალო პურიც რაა, შენივ ოფლით მონაყვანი, ვერ გეკამა ისე, ღვთისთვის თუ არ გეცა ჯერ თავყვანი!

წყალი რაა, წყლის კურთხევა მისცა ეგზომ დიდი ძალა, რომ იანვრის სუსში უნდა შენ იმისთვის მიგეცა!

და გაყინულ მდინარეში, გეზანვა უნდა ტანი! (ჯვარი უნდა ამოგდო, მღვდელის ხელით განაბანი!)

აბა ღვინო, აბა თევზი, თუ ზეთი, თუ ხიწილადა, მისთვის ლოცვით თუ კურთხევით რომელმა არ იწარალა?!!

რადგან... რადგან, უნდა გითხრათ, ღვთის ძე იყო მებტად ხარბი! თუმც მოშქონდა თავი ბატყნად, მოკუნთულად, როგორც ზღარბი!

მაგრამ, როცა ათასობით ხალხს აქმევდა ორ-ორ თევზებს, თვით ალაპში ისე გაძდა, რომ კვლავ ვირზეც ძლივ-ძლივ შესვეს!

და ეს მოხდა ბეთანიას, ლაზარისას, ბოზოს შაბათს! მომავალი მღვდლის მუცელი ქრისტეს ება მაშინ, აღბათ.

და ყოველგვარი სანოვანის თვისი ლოცვით თუ კურთხევით ის შვა ჰყოლდა, და იტენდა კუჭს თუ ხურჯინს საკურთხებით...

ათი მცნება

1. მე ვარ უფალი ღმერთი შენი, და არა იყვნენ შენდა ღმერთნი უცხონი ჩემსა გარეშე.

— რას გავალებს თქვენ ღმერთი პირველი მცნებით? — ეკითხება იმპერიალიზმის წარმომადგენელი ახალშენებში ადგილობრივ მკვიდრთ.

— აი, რას გიბრძანებს თქვენ ღმერთი, — განმარტავს თვითონვე: — ვინაიდან ჩვენ, უცხოელები ვართ თქვენი ღმერთი, უფალი, — ამიტომ უნდა იცნოთ ჩვენი ბატონობა თქვენზე; პატივი სცეთ ინტერესებს; თაყვანს უნდა გვცემდეთ ჩვენ; უნდა გვემორჩილებოდეთ; უნდა შეგვიყვაროთ; ყველას წინაშე უნდა აღვიაროთ ჩვენი ბატონობა და სხვა სახელმწიფო არ გვაძღობინო ჩვენ და არ მოისურვო მისი მფარველობა.

2. არა ჰქმნე თავისა შენისა კერპი, არცა ყოვლაღვე ჩსგავსი, რაოდენი არს ცათა შინა ზე, და რაოდენი არს ქვეყანასა ზე და ქვე, და რაოდენი არს წყალთა შინა და ქვეშე ქვეყანისა, არა თაყვანი სცე მათ და არცა მსახურებდე მათ.

— რას გიბრძანებს ღმერთი თქვენ ამ მცნებით? იმას, რომ არ გამოგვეყოთ ჩვენ; არ შექმნათ თქვენი საკუთარი, დამოუკიდებელი ნაციონალური სახელმწიფო; არც რაიმე ამისი მსგავსი, მაგ. ავტონომია. მთელი თქვენი მიწა, წყალი და, წარმოიღვინეთ ცაც კი ჩვენი. ვინც გირჩევს თქვენ ჩვენს განდევნას, ჩვენგან გამოყოფას — „არა თაყვანი სცეთ მათ არცა მსახურებდეთ მათ“, ე. ი. არ დაუჯეროთ მათ, არ აპყვეთ მათ სიტყვებს; ისევ ჩვენი მორჩილნი დარჩით.

აი, რას გავალებს თქვენ ღმერთი.

3. არა მოიღო სახელი უფლისა ღვთისა შენისა ამალსა ზედა.

— ე. ი. ღმერთი თქვენ გიკრძალებს ჩვენი სახელის ცუდად ხსენებას სადაც და რისთვისაც არ უნდა იყოს ეს. მაგ. როცა ჩვენი პოლიციელი პკლავს თქვენებს, თქვენ ცუდად არ უნდა მოგვისხენიოთ; საყვედური და უკმაყოფილება არ უნდა გამოსთქვათ ამის გამო ჩვენს მიმართ.

4. მოიხსენე დღე იგი შათაბი და წმინდა ჰყავ იგი; ეჭვს დღესა იქმოდე და ჰქმენ მათ შინა ყოველივე საქმე შენი; ხოლო დღე იგი მეშვიდე, შაბათი, არს უფლისა ღვთისა შენისა.

— რას გავალებს ღმერთი თქვენ (და არა მარტო თქვენ, ჩვენი ქვეყნის პარლეტარებსაც) ამ მცნებით?

კვირაში ეჭვსა დღეს მუშაობას და საქმის კეთებას, (რასაკვირველია, ჩვენს სასარგებლოდ; ე. ი. ერთ კვირაში თქვენ უნდა იმუშაოთ 144 საათი (24 საათი×6), ანუ მთელი დღე და ღამე; ხოლო ვინაიდან, ერთი დღე (24 საათი) „არს უფლისა ღვთისა შენისა“, ე. ი. ჩვენი, ამიტომ ამ დღესაც უნდა იმუშაოთ. ხოლო ამის (ანუ სიკვდილის) შემდეგ შეგიძლიათ მოისვენოთ.

„არა შეიდი საათი სამუშაო დღე, არამედ კვირაში შეიდი სამუშაო დღე.“ — ამას გავალებს თქვენ ღმერთი.

5. პატივი ეც მაჩასა შენსა და ღვთასა შენსა, რათა კეთილი გვეყოს შენ და ღვთაჲრემდ იყო ქვეყანასა ზედა.

— აქ დღე-ღამე ვიგულისხმებით ჩვენ და არა ნამდვილი ქოვნი დღე-ღამე.

მაშასადამე, პატივს უნდა გვცემდეთ და გვემორჩილებოდეთ. წინააღმდეგ შენებევაში სიკეთეს არ დაგაყრიოთ და ქვეყანასა ზედა ვერ იქნებით დღევრძელი, (რადგან ყელსა ამოგუყვებეთ).

6. არა ვაც ჰკლა.

— აი ამ მცნებით ღმერთი თქვენ გავალებს, გავალებს კა არა. პირდაპირ გიბრძანებს, რომ არ მოჰკლათ უცხოელი, რომელიც მოსულია თქვენს ქვეყანაში და ბატონია თქვენი.

არა ყოველ შემთხვევაში კრძალავს ღმერთი კაცის კლას. კაცს სიკვდილით დასჯა შეიძლება, როცა ბატონს უპირობას უწყებს და უარპყობს მის სამსახურს. აქედან, ღმერთი ჩვენ ნებას გვაძლევს მოგვლათ თქვენ, თუ ჩვენი მფარველი არ იქნებით.

(გარდა ამისა ჩვენ გვაქვს კიდევ სხვა უფლება: ჩვენი მოკვლა არ შეიძლება, რადგან ჩვენ „კაცი“ ვართ უქვენი კი „კაცი“ (აღამიანი) არა ხართ. ხოლო მეექვსე მცნებაში კი ასე სწერია: „არა კაც-ჰკლა“).

7. არა იმარუშო.

— ე. ი. თქვენ უფლება არა გაქვთ, რომ თეთროკანიანი ქალი ცოლად შეირთოთ, ანდა მასთან კავშირი დაიჭიროთ, თორემ ქვეებით ჩაგქოლავთ ანუ ლინჩის სამართლით გაგასამართლებთ.

8. არა იზარო.

— ანუ რაც ჩვენ თქვენს ქვეყანაში „შევიძინეთ“, იმის უკან დაბრუნება რა სახითა და რა საშუალებითაც არ უნდა იყოს, გულში არ გაივლოთ. უწინდელი თქვენი ქონება და სიმდიდრე იტლა ჩვენი, მაშასადამე, თქვენი არ არის, და რაც თქვენი არ არის, ის ჩვენია და თქვენ მასზე თვალი არ უნდა გეჭიროს.

9. არა ცილი სწამო მოყვასსა შენსა წამებითა ცრუთათა.

— ეს იმას ნიშნავს, რომ ჩვენზე თქვენ ცუდი არაფერი სთქვათ.

10. არა გული ვითქმოდეს ცოლისათვის მოყვასისა შენისა, არა გული ვითქმოდეს სახლისათვის მოყვასისა შენისა, არცა უანისა მისისა, არცა მონისა მისისა, არცა მხევლისა მისისა, არცა ხარისა მისისა, არცა კარაულისა მისისა, არცა ყოვლისა საცხოვარისა მისისა, არცა ყოვლისა მისთვის, რაიცა იყოს მოყვასისა შენისა.

— ე. ი. თქვენ არ უნდა შეეხოთ ჩვენს სიმდიდრესა და კეთილდღეობას. მერე რა ვუყოთ, რომ თქვენ გაჭირვებული ხართ! ყველაფერი ჩვენი ჩვენი, და თქვენც ჩვენი.

ეს მცნება თქვენ იმას გასწავლის, რომ ჩვენ უფრო უნდა გიყვარდეთ, ვიდრე თავისი საკუთარი თავი. თქვენ კმაყოფილი უნდა იყოთ რაცა გაქვთ იმითაც, ვინაიდან მეტის ღირსნი არა ხართ.

ზმუკი.

— რას იგინები ამ ქუჩაში?
— ანტირელიგიურ კამპანიას ვაწარმოებ!

პინრობორხვლები

ვინ როგორ ეგებება პირველ მისს? ოსაკვირველია, ყველა სხვანაირად, რადგანაც ისარი (იგულისხმება თვალთახედვის და არა ჩვეულებრივი ისარი) ყველას სხვადასხვანაირი აქვს.

მაინც საინტერესოა ვიცოდეთ რამოდენიმე კატეგორიის ხალხის კვეთება (ცხადია სულისკვეთება და არა დაკვეთები) პირველი მისის გამო.

ეს მით უფრო არის დღეს საინტერესო, რომ შინაური და საერთაშორისო სიტუაცია დღეს გაცილებით რთულია, ვიდრე ეს ჰგონია უპარტიო მენშევიკს ჭირაკია გულაფშუტაძეს.

იმ ცნობების მიხედვით, რომელიც ტარტაროზის დებუშეთა სააგენტოს მოეპოება, პირველ მისის ერთნაირი მზადებით და მიზნებით არ შეხედებიან ყველგან.

— დღევანდელი დღე საერთაშორისო მუშათა სოლიდარობის დღეა. ამიტომ დღეს ყველაზე უფრო უნდა ავიძალოთ ხმა სამუშაო დღის შესამცირებლათ, ხელფასის მოსამატებლათ და ბურჟუაზიული წყობილების დასამხრათ! — ამბობენ მთელი ქვეყნის კომუნისტი მუშები და მათი თანამებრძობი პროლეტარები.

ყოველგვარ ჯურის, ტიპის, ხარისხის, ყალიბის და ყალიბის მენშევიკები, ცხადია აღშფოთებული არიან ამ საშინელი ავტაცით.

მაკლანდლი შეშფოთდა ამ სიტყვების გაგონებაზე და კიდევ უფრო გააძლიერა ლოცვა-ვედრება უფლისა შიმართ, რომელსაც სთხოვა:

— ყოვლად ძლიერო მეუფე მთელი ქვეყნისა და მთი შორის ძლიერო ინგლისისაო! გთხოვთ, შეიწყნარო ჩემი სოციალისტური ლოცვა და შეუწოდო კომუნისტებს, რამეთუ არა იციან, რასა იქმონენ... ვის გაუგია, მისტერ უფალო, სამუშაო დღის შემცირება ჩვენში? ხომ შიმშილით დაწყდებიან ჩვენი ლორლები?

— ამასთან ერთად, გთხოვ მოილო მოწყალეობა და გაანადგურო როგორც რუსეთის, ისე ინგლის-საფრანგეთის, გერმანიის და სხვა სახელმწიფოთა კომუნისტები. განსაკუთრებული ყურადღება მიატყვი, უფალო, წითელ

არმიას და წითელ ფრონტლებს, თორემ სულ ამოგვეყუყვენ ამ პატიოსან ხალხს და შენი მლოცველი აღარავინ დარჩება!... შენთვისაა საზარალო, თვარა მე რა მენადლეება, მინისტრობაც რომ ვერ ვიშოვო, მაინც კარგათ მაჭმევენ ეგ ჩვენი კაპიტალისტები.

— აბა ასე, უფალო, გაკარი მაგ კომუნისტებს და ამ არჩევნების დროს ინგლისში ჩვენს მუშათა პარტიას გაამარჯვებინე. მერე მე ვიცი შენი პატივისცემა...

შენ, იქნებ, ფიქრობ, უფალო, რომ თუ ჩვენ სათავეში ჩაუდგებით ხელისუფლებას, შევცვლით რაიმეს არსებულ კაპიტალისტურ წყობაში? არ მოგიკვდეს რამზეი მაკლანდლი! ჩხიროს არ გადავაბრუნებ, მით უმეტეს მუშების სასარგებლოთ... ბოლოს და ბოლოს გაიგე, უფალო, რომ ჩვენ, მართალია სოციალისტურ პარტიას გვეძახიან, მაგრამ სოციალიზმის მანც და მაინც არაფერი გვწამს...

— მართალია, მართალი! — ერთხმად წამოიძახეს მუშათა პარტიის ლიდერებმა, რომლებიც 1-ლი მისის გამო ერთად შეგროვილიყვენ ეკლესიაში, — ჩვენ, მართალია, მუშათა პარტიის ლიდერებს გვეძახიან, მაგრამ ეს იმას კარ ნიშნავს, რომ მუშათა ინტერესებს ვიცავთ! ჩვენ ყველას გვაქვს კარგი ადგილები და ჯამაგირებიც; ასე რომ სოციალიზმი არ არს ჩვენთვის ხელსაყრელი: ახლა ტყუილად გვაჭმევენ და რომ შენ გაწყრე, უფალო, და სოციალიზმის დამყარების ნებართვა გასცე, შეიძლება ჩვენც მოგვიწიოს მუშაობა იმ სოციალიზმის დროს.

არა ნაკლები აქტივობა გამოიჩინეს „ფორვერტის“ რედაქტორებმა, გერმანიის სოციალ-დემოკრატებმა.

მათ გამოუშვეს მოწოდებები, სადაც ამბობენ:

— დღევანდელი დღე საერთაშორისო მუშათა თანხმობის დღეა, ამიტომ, ჩვენ, სოციალ-შემთანხმებლები, მოუწოდებთ მუშებს, შეეთანხმდნენ კაპიტალისტებს სამუშაო დღის გადი-

დებასა და ხელფასის შეზღუდვას. ასე ამდერდენ პირველი მისის გამო საფრანგეთის სოციალისტებიც:

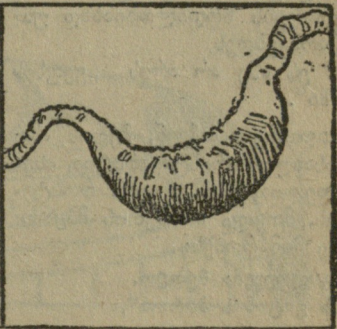
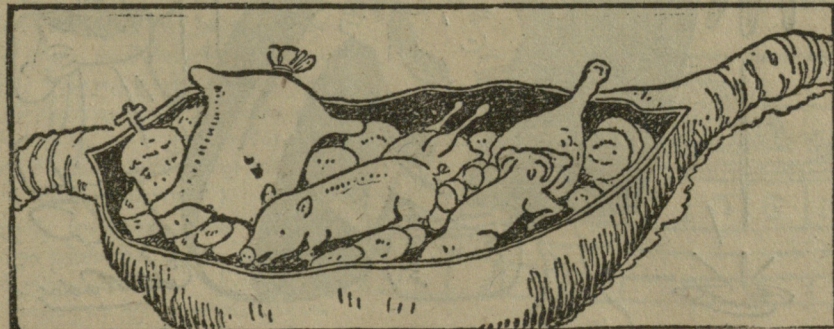
— ჩვენ, საფრანგეთის სოციალისტები, — ამბობენ ისინი, — მოუწოდებთ მუშებს, შეთანხმდნენ იმაში, რომ საჭიროა შეთანხმებული მუშაობა კაპიტალისტებთან, თორემ ისინი გადავრდებიან და ლოკაუტს გამოვიცხადებენ. ჩვენი ქვეყანა განთქმულია კულტურისობით და დიდი უკულტურობა იქნება ავყვეთ მემარცხენეთა ფეხის ხმას და საერთაშორისო რევოლუცია მოვიტოვოთ!

დაახლოვებით ამავე ჰანგზე ამდერდენ ყველა ჯურის სოციალისტები სხვა ქვეყნებშიც.

პირველი მისის გამო მეორე ინტერნაციონალის ლიდერებმა შეადგინეს მოწოდება, სადაც ამბობენ:

— პროლეტარებო, ყველა ქვეყნისა, შეერთდით! შეერთდით, მაგრამ ნუ დაივიწყებთ კომუნისტურ საფრთხეს, რომელიც თანდათან იზრდება და სოლიდარულათ იბრძოლეთ მის წინააღმდეგ. ლეეს, პირველ მისის, თქვენ განსაკუთრებით უნდა გახსოვდეთ, რომ კომინტერნი რევოლუციისა და ამბოხებისკენ მოუწოდებს მთელი ქვეყნის მუშებს. ხოლო თქვენ იცით, რომ რევოლუცია ძალდატანება და ძალდატანება კი არ არის მისაღები სოციალისტებისთვის. მართალია, მარქსიზმი გიკარნახებს რევოლუციას, მაგრამ მარქსი დიდი ხნის წინაუცხოვრობდა ია არ იცოდა, რომ რევოლუციას წყნარად ყოფნა და შეთანხმებული მუშაობა სჯობს. ამას ვარდა, ნუ დაივიწყებთ, რომ მარქსი არ დასწრებია მსოფლიო ომს და არც ჭონდა გათვალისწინებულო, თუ როგორ გაძლიერდებოდა ბურჟუაზია ამ ომის შემდეგ... სხვათა შორის, ომზე გაგვასწენდა: კომუნისტები გაიძახიან, რომ ბურჟუაზია ომისთვის ემზადობაო. ჭკუილი ამბავია, არავითარი ომი არ იქნება... თუ არ გჯერათ, კითხეთ ჩიმიბერლენს და მუსოლინს... მან გამომარჯოს პირველ მისის...

აღლარ-აღლარსან.

უწინდელი მღვდლის კუჭი, რომელშიაც განკვეთის უმადეგ აღმოჩნდა რასაც ამ ხელდავით. (მღვდელი გარდაიცვალა მეტის კამიხანს, სტკლის ვაბერვით).

მხლანდელი მღვდლის კუჭი. (განკვეთას არ საჭიროებს, რადგან ისედაც აშკარად ხჩანს, რომ შიგ არაფერია).

„ვეფხის ტყაოსანი“-ს ნაკლი

ჩვენში კრიტიკის მაგიერ არის გასაკრიტიკებელი ავტორის ხობტა.

სტატისტიკის უკანასკნელ გამოანგარიშებით თვითიულ ქართველზე მოდის ერთნახევარი პოეტი. მიუხედავად ასეთი დიდი რაოდენობისა, მათში ერთიც არ გამოერია, რომელიც ჩვენს კრიტიკას „გაეფოროს“.

ერთმა კრიტიკოსმა, რომელსაც ვუთხარი, რომ — კრიტიკოსობა უნდა დავიწყო-მეთქი, — მიიჩნია:

— არ გაგიჟდე, ცოცხლებზე არაფერი ცუდი დასწერო, თორემ ზოგიერთები ისე მიგბეგვენ, რომ სიგრძეს განად მოგიქცევენ!

ეს არც ისე სახარბიელო ამბავია. დაბალი რომ ვიყო, კიდევ ჰო, არა უშავს; მაგრამ ამის სიმაღლე კაცს თუ სიგრძე განად მიქციეს, ვინ შეგიშვებს მერე ტრამვაის ვაგონში?!

ხელი ავიღე ცოცხლების კრიტიკაზე და შეშინებულმა ისე შორს ვავიქეცი, რომ მეთორმეტე საუკუნეში ამოვყავი თავი და შოთა რუსთაველს მივადექი.

ამ პატარა წერილში ჩვენ გვინდა ავლინოთ „ვეფხის ტყაოსანი“-ს ნაკლი. ავანსად ვიცით, რომ მკითხველი საზოგადოება აღმფიქვრდება — როგორ გახედეთ რუსთაველის წინააღმდეგ კონტის დაძრაო.

სხვებზე ნაკლებ არც ჩვენ ვსცემთ პატივს განსვენებულ მნათობს, მაგრამ ნაკლი უნდა აღინიშნოს.

წინასიტყვაობა ძალიან გავვიგრძელდა, მაგრამ, სამაგიეროდ, მუსიკატყვაობა იქნება მოკლე, ხოლო ბოლოსიტყვაობას მთლად მოვხსნი.

შოთა რუსთაველი ამბობს: „1000ად კაცი დაფასდა, 10.000ად ზრდილობა“. ავტორის სიტყვებით ასე გამოდის, რომ ზრდილობა ათჯერ მეტი ღირს, ვიდრე თვით კაცი. (მაგრამ თუ კაცი არაფერი ღირს, მისი ზრდილობა რაღა ეღირება?!).

ამ სიტყვების მიქმელი, უწინარეს ყოვლისა, თვითონ უნდა იყოს იდეალური ზრდილობიანი. გარდა ამისა ის თავისს გმირებს ზრდილობიანად უნდა აღაპარაკებდეს.

მაგრამ ეს ასე არ არის „ვეფხის ტყაოსანში“.

წარმოიდგინეთ თქვენ, მეფის ამალა, ეს სასახლის არისტოკრატია, ისეთი უზრდელია, რომ მეფის, როსტევაშ მეფეს, მთელი არაბეთის მპყრობელს, ასე მიმართავს:

„დავიღრეჯია მეფეო, აღარ გიცინის პირიო“.

განა „დაღრეჯა“ უზრდელი სიტყვა არ არის?!

უწინ სკოლებში იცოდნენ მასწავლებლებმა: „ას იღრიჯები, ბიჭო“

გაკვეთილი რომ არ იცი, ის ვინა-რია?!“

ღედებიც დასცინოდნენ მტირალ ბავშვებს: — თი, რასა ჰგავს ის დაღრეჯილი! ნამდვილი მაიმუნია!“

ერთი სიტყვით „დაღრეჯა“ არის უაღრესად უზრდელი სიტყვა.

თქვენ გგონიათ ამას მარტო ამაღა ამბობს და არა თვით ავტორი?

აბა გადაშალეთ „ვეფხის ტყაოსანი“-ს შემდეგი ფურცლები და ნახათ:

„თინათინს ესმა მამისა

ვეფხი დაღრეჯილი... ასეთია არა მარტო ამაღა და ავტორი, ასეთია მოლარეც, რომელიც თინათინს ასე ეუბნება მეფეზე: „დაღრეჯილი ზის...“ „დაღრეჯილი გცნა“. (გვ. 24).

მაგრამ ეს კიდევ რაა? ვნახოთ თინათინ, ეს სათნოებისა თა კეთილშობილების სიმბოლო, ღვთაებრივი არსება და უმწიკვლო ანგელოსი.

ქალმა ჰკადრა: „ხელმწიფეო, დაღრეჯილსა ვინცა გცნობდეს, თქვენი აგრე დაღრეჯანი მნათობთაცა დაამხობდეს.“

ტანჯული ძიდა

ანუ

თანამედროვე მუზა

— აბაი—მე, აბაი—მე... ყველაფერს პირისაკენ მიაქანებენ ეს საოხრეები, ამათ ვინ აუვა თქვენი ჭირიმე-ე-ე-ე?!

კიდევ ბევრია „დაღრეჯა“ „ვეფ-
ხის ტყაოსანში“, მაგრამ „დაღრეჯი-
ლობის“ შესახებ მაგალითისათვის
ესენიც კმარა, რაც უკვე დავასახე-
ლეთ.

თუ გინდათ გადახედეთ ვეზირების
სიტყვა - პასუხს. ისინი ისეთივე ხე-
ბე არიან, როგორც სხვები.

მაგალითად, მათ თინათინი, ეს
მიწიერი ანგელოსი და ღვთაება, ლე-
კვს შეადარეს.

„ლეკვი ლომისა სწორია
ძუ იყოს, თუნდაც ხვადია“

ტახტის მემკვიდრე, ისიც უმშვენი-
ერესი ასული, ლეკვად მონათლეს.
სხვა რომ არ იყოს რა, აქ თვით მეფე
როსტევეან არის გაბითურებული, რა-
საც გულუბრყვილო (თუ ბრიყვი) მე-
ფე ვერ მიხვდარა.

ავტორი არა მარტო გმირების და-
ხასიათებაში, არამედ სურათების აღ-
წერაშიაც იჩენს ულახუობასა და
მოუხერხებლობას.

ავთანდილ სჯდა მართო სსწოლს
ეცვა ოდენ მართ პერანგი;
იმღერდა და იხარებდა,
წინა ედგა ერთი ჩანგი.

ჯერ ერთი, როგორ შეიძლება! სა-
წოლზე წვებიან და არა ჯდებიან
(ამისათვის სკამებია). მეორედ — ამ-
ხელა კაცი, ისიც შეყვარებული მე-
ფე-ქალზე, მარტო პერანგის ამარა
იჯდა ლოგინზე, როგორც უზნეო,
მტირალა ბავში. პერანგის ამზანავი
მანც ჩაეცვა. (ნუ თუ მის დროსაც
არ იყო მუშკოთაში სანიფუხე ნარ-
მა?). მაშინ არც ისე ცხელია, რომ
ასე ხალვათად ყოფილიყო.

ეს გმირი კაცი, სარდალი, თინათი-
ნის საქმრო მარტო პერანგის ამარა
ზის საწოლ ლოგინზე და სულელივით
ხარობს და მღერის. (იხ. აქვე სურათი).
კარგი სურათია მამათქვენის ბაბუ-
ას სულს გეფიცები.

დასასრულ კიდევ მოვიყვან ერთ
აღვიოს, რომელიც დაადასტურებს
ჩვენს შეხედულებას და ავტორის მო-
უხერხებლობას:

„ხელმარჯველ სცემდეს ჩოგანსა,
იხმაროს დიდი გმირობა“.

ეს სიტყვები წინასიტყვაობაში აქვს
ავტორს.

სხვა რომ არ იყოს რა, სასაცილოა.
ვინ არ იცის, რომ ჩოგანს ხმარო-
ბენ ლომის (ცხელი ლომის) დასახე-
ლავად; (სურათია: ლომის - ლომი იქ-
ნება კარდალში, თუ ჭად-ლომა). ეს
საქმე ავტორს დიდ გმირობად მიაჩნია
„იხმაროს დიდი გმირობა“).

კარდალში ჩოგნით ლომის გაზელა
რომ „დიდი გმირობა“ იყოს, დედაკა-
ციები პირველი გმირები იქნებოდნენ,
რადგან მათსავეთ ვერც ერთი ვაჟკა-
ცი ვერ დაზულავს ლომს კარდალში.

ნუ თუ ავტორს, დიდ პოეტს, შოთა
რუსთაველს არ შეეძლო აქ სხვა შე-
დარება მოეყვანა, თუ არა ლომის და-

სახელი ზის ჩოგანი, რომელიც დედა-
ბერთა იარაღია და არა ვაჟკაცთა.
(პოეზიას არაფერი აქვს საერთო ჩო-
განთან!).

არ ვიცით! ვის როგორ უნდა, ისე
შეაფასოს „ვეფხის ტყაოსანი“ და მი-

სი ავტორი! ეს გემოვნების საქმეა!
ხოლო მე კი ვიტყვი გაბეულად,
რომ არც ისე უნაკლოა ეს ნაწარმო-
ები, როგორც ჩვენს კრიტიკოსებს
ჰგონიათ.

ისელი.

ორი „წმინდანი“

სო.ვ. მღვიმევი, (ჭიათურის რაიონი)

აყაყანდა ჩვენი მღვდელი — დიომიდე ვაშაძეო;
ეკლესიას რას დაეძებს, ფიქრობს, საღილ-ვანშამზეო;
სმა-ჭამისთვის თავს შეწირავს, მუდამ არის მაღაზეო;

სისუქნით დიომიდესა ყელში ამოდის ქონია, —
გვერდს მონაზონი უმშვენებს — კაბასი დიაკონია,
მისი სახელი ნინოა — ამაშუკელი მგონია.

ამის შემდეგ არქიელმა რევიზია მოახდინა.
აღმოჩნდა, რომ ხეპრე მღვდელმა ყველაფერი წაახდინა.
მისი ლანძღვა და გინება სულ ყოველგან მოეფინა...

მღვდელმთავარი დაუკვირდა, — მას დაუსვა დიაგნოზი:
მის უფროსად გაამწესა ბესარიონ ღვკანოზი,
რომელზედაც დიომიდემ სინოდს მისცა ცრუ დანოსი,

დიომიდემ სიტყვა: — მონასტერში ვერ ვინ მოვა ჩემზედაო.
შევიხედე სერზედაო, ბესიკო ზის ცხენზედაო.
ჭიათურლები მოუძღვის გულმოსული ჩემზედაო.

გამლანძღეს და გამომლანძღეს, გადამაგდეს გვერზედაო.
„აქ რა ვინდა, შე რქიანო, ივარჯიშე რქებზედაო.
მღვიმელები მიგიშვებენ ლობიოზე, ქერზედაო“.

ეს რომ ბესომ გაიგონა, მყის მოვიდა ფერზედაო —
სინოდმაც მას მიანიჭა წირვა ნახევარზედაო.
მაგრამ ხეპრე დიომიდემ, ხელები ჰკრა მკერდზედაო.

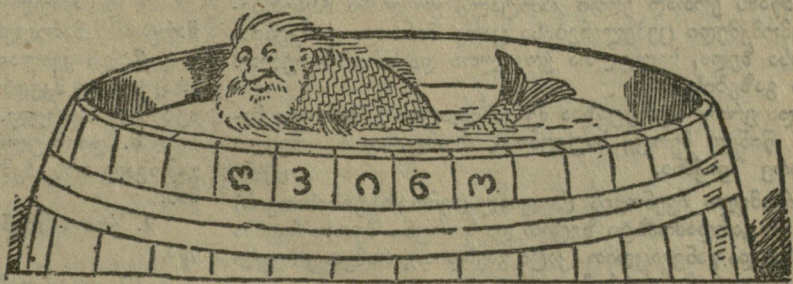
ბესომ არქიელს მიმართა, უფლებები მოითხოვა.
არქიელმა დიომიდეს მოჩრილება გამოთხოვა;
დიომიდემ გულის ჯავრზე ფუთი ღვინო მოითხოვა,
მღვიმეველებთან იქეიფა და შენდობა ბესოს სთხოვა.

არ დაწყნარდა მონაზონი ნინო ამაშუკელიო,
დიომიდემ მას ურჩია: „ცოტა ჰამას უკელიო;
აღაპებში სიმთვრალეზე მზათ ვარ ვილო მე ხელიო.
მღვდლობისაგან დამითხოვენ, ეს მეზმანა წუხელიო“.
ნინომ იმას უპასუხა: „მე ყოველ დღეს მოველიო.
ბევრი სვი და ბევრი ჰამე, როგორც დათვი და მგელიო;
მეც გამაძლე... შენც გაიძლე ლაპიანი მუტევილიო....
მე ვილოცავ ღვთისშობელსა, ყოვლად წმინდა სამებასა,
ბესარიონს მახეს ვუგებ, იქნებ მალე გაებასა,
თუ მას მე ვერ ვუჯამუშო, მეეს ენა დამებასა“.

მღვიმეველი ზინზრაპა.

ორაგული წყალში

ჭუთანისი

მიხეილ მღვდელი ამბობდა
არ მომივიდა ძილიო.
ღვინის კოლექტივის მივაგენ,
მაგრად გავკარა კბილიო.

გამგე ვარ... ესე ადვილი
მღვდლობაზე უფრო თბილიო.
რად მინდა ხატი და ჯვარი,
ბევრი მაქვს ღვინო ტკბილიო.

— არა თუ ლალი ან მარჯანი, თუ სხვა ძვირფასი ქვა, თუნდაც უბრალო კვებრცხი იყვეს ეს ამოდენა, ნამდვილი მისწრებაა!

„სიმბოლო სარწმუნოებისა“

(სოციალ-დემოკრატიის)

1. მწამს ერთად ერთი კაპიტალი ყოველისა მპყრობელი, შემომქმედი ცეპელებებისა ცათა შინა და ტანებისა ქვეყანასა ზედა, ხილულთა ყოველთა და არა ხილულთა საომარ გაზებისა.
2. და ერთი ბურჟუაზია ძე კაპიტალისა; შობილი მამისაგან წინედ მეოცე საუკუნისა, რომლისაგან ყოველი სიინდირე შეიქმნა.
3. რომელი ჩვენთვის (სოციალ-დემოკრატებისათვის) პირდაპირ გარდამოხტა ზეცით და ხორცი შეასხა ჩვენსა ნატერასა, და განვკაცდით (კაცი გავხდით), რამეთუ ბევრი ჩვენგანი დღეს მინისტრები ვართ.
4. და ჯარს ეცა ჯარი მსოფლიო ომის დროს, ჩვენი მოწყალე კაპიტალიზმი ივნო (დააზიანა) და დაეფლა კინალაჲ, (რევიოლუციამ კინალამ გაანადგურა).
5. და აღსდგა ვერსალში მეოთხესა წელსა მსგავსად რეაქციისა

6. და ანაღდა ისევ (სტაბილიზაცია ეყო) და მჯდომარე არს მარჯვენით ფაშიზმისა.
7. და კვლად მომავალ არს დიდი ომი განსჯად ცოცხალთა და მკვდართა, — და სუფევსა კაპიტალის ნუ ექსების დასასრულ.
8. და ფული მინდა მცონებელი, რომელიც მისგან გამოვალ არს, ჩემს მიერ თაყვანი იცემების და იდიდების მას.
9. ერთი წმინდა კათოლიკე და სამოციქულო ეკლესია.
10. აღვიარებ სოციალიზმის უარყოფსა მოსატევებლად ცოდვათა.
11. მოველით მინისტრის პორტფელსა ღმერთით.
12. და ცხოვრებასა მერმისა ბურჟუაზიულად და ფუფუნებითა. ამინ.

პინჰარი.

მადის წახლენა

— ვაი, ვაი, ეს რა მოხდა? რა ამოხტა? ჩემის ქუსლი!.. მისი წვერი!.. რაღას ვუცდით!.. ფუჭ იმედი... ყველა-
ფერი!

თხოვნა უფლისადმი

ღმერთო, რაშია საქმე, რომ ერთხელაც აღარ იყურები ჩემსკენ? მართლა და სინდისიც კაი საქონელია, რომ ამდენს მატყვილებ. თუმცა შენი იმედი დიდი ხანია დამეკარგა, მარა თუ თოლად ასე გაგიწყობოდა ტარტაროზის და კომსომოლს მადლი, ეს კი აღარ მეგონა სწორედ.

ჯერ კიდევ მაშინ ავინთე არშინიანი სანთელი, როცა წოდებაზე ამადლებს ხელი და გთხოვდი მის უკან დაბრუნებას, მარა შენ თითიც არ გაანძრიე. (გაგინმეს მაგ ხელები). გვეიდა დრო და ზე ამავლიძეს: დვარცივით სახლი, ყანები, ტყე, ვენახი და სხ. იმ ჩემ სახლში ჩემი ნაყმევი გრიგოლია გაზოკიმეს თავის ცოლშვილთ. მე კი ჩე-

მი ცოლშვილით სასიმინდეში შემრეკეს. მოდი და ითმინე კაცმა ასეთი უკანონობა! ჩემ მიწებს გლეხები ამუშავებენ და მე კი ერთ გოდორ ლალასაც აღარ მაძლევენ.

ავინთე კიდევ ერთი დიდი სანთელი, ბარა, შენგან მაინც არაფერი სიკეთე გამევიდა, ამ ყველა სიკეთესთან ხმაც წამართვეს (სიმღერის და გალობის არ გეგონოს); არჩევნებში ახლა მე იმდენად მაგდებენ, როგორც მკვლარ ძალს.

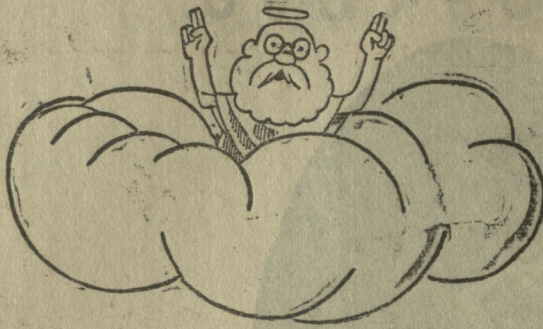
ამ უკანასკნელათ სხვა სიკეთესთან ერთად ჭამის ნებასაც აღარ მაძლევენ. გამოცენ რაღაც პრიკაზი და ზედ დაარტყენ პეჩატი — არა მშრომელ ელემენტებს ნახევარი გირვანქა პურის მეტი არ მიეცეს დღეშიო. ხო, და

რაღა ფიქრობ, ჩემ ფაშვს ეს ნახევარი გირვანქა პური ეყოფა?

ამიტომ მოგმართავ უკანასკნელად, რომ აღმომიჩინო დახმარება ამ საქმეში, ე. ი. მომიწყვე კუჭი ისე, რომ ნახევარი გირვანქა პური საკმარისი იყოს. თუ კიდევ გაგიწყობა ტარტაროზის მადლი და მომატყვილე, მაშინ მე მიყურე რა დღე დავაყენო შენ მოციქულ ხუცებს, რომლებსაც სულ ერთიანად გაგებუტავ; ეკლესიებს კი სულ მტვრად ვაქცევ. ამას ვიზამ თუ კიდევ მომატყვილე. ამიტომ გირჩევნია კუჭის საკითხი მომიგვარო. არშინიანი სანთელი და ერთი ცხვარი ჩემზე იყოს.

უკანასკნელად შენი იმედის შემყურე ყოფილი ბრწყინვალე თაფალი ანდუქაფარი. **კირილე საფირჩხიელი**

ყოველ წვ. ხარისხში, ანუ პოესტი ვარდოუვილი

„მართლმადიდებელი ხელი მისვენია... ზეცას ვუცქერი და ღმერთს მოველი“

მ ი ნ ი

ეს მოხდა შორეულ წარსულში, რეპტივის ერთ-ერთ „სუსხიან“ წილს. წინა წლის საკმაოდ მწარე ვაკვეთილით ცოტა ჭკუა-ნასწავლნი, ჩვენ, ამ პატარა ზღვის პირის ქალაქის რევოლუციონერების პატარა ჯგუფი, ვერიდებოდით წელს ჩვენი ბეჯითი „მოთვალთვალებისათვის“ რაიმე გარეგნული ნიშნის მიცემას, რომ ჩვენ წელსაც ისე, როგორც წარსულ წელს, ვაპირებდით პირველი მისის დღესასწაულის ჩატარებას. ჩვენი წინასწარი სამზადისი უკიდურესი კონსპირაციით იყო მოკული. ვემზადებოდით მხოლოდ დაცდილნი და საიმედონი, ორგანიზაციის მხოლოდ აქტიური წევრები.

იყო ჩვენ შორის ერთი „ამხანაგი“, მეტად „აქტიური“, მაგრამ იმდენადვე საეჭვოც.

რამდენადაც კი ეს მოსახერხებელი იყო მაშინდელს პირობებში, ეჭვიც საკმაოდ მოსინჯულ-შემოწმებული გვექონდა, მაგრამ ამჟამად ამისი „დასმა“ შეუძლებელი ხდებოდა, რადგან ჩვენი ჯგუფის სიმცირე პირდაპირ უკიდურეს „მომჭირნებდას“ გვიკარნახებდა, მიუხედავად იმისა, რომ რევოლუციონერი თვალსაზრისით ამ

ყოველად გაუმართლებელ ბედოვლათობის შედეგით წინა წლის ამბებით ამწვარი ზურგი ჯერაც საგრძნობლად გვიბურღდა.

გადაწყდა: მიმდინარე წლის მისობა უნდა გამოგვეპარებინა ამ „აქტივისტისათვის“.

პირველი მისის დღესასწაულის ჩატარება ამ წელს განზრახული იყო ჩვენ მიერ შემდეგი სახით: ქალაქის ერთ მიეგრნობილ ბაღ-რესტორანში, რომელსაც ერთი ჩვენი საიმედო ძმები და პირის ზიარება განაგებდა, უნდა შეგვეყარა თავი ყველას, „აქტივისტის“ გამოკლებით, და იქ ხის ჩრდილებ ქვეშ და ცოტა მიფარებით გაშლილ სუფრის გარშემო უნდა ჩაგვეჯარებინა ეს დღესასწაული ცოტა „შევიწროებული“, მაგრამ ამდენადვე „თავისუფლად“.

ბაღში ამხანაგები უნდა მოსყოლიყვენ თითო-თითო, ფრთხილად და გზების ბეჯითი მოსინჯვით, რათა ვისიმე ყურადღება არ მიეპყროთ.

არავის აღარ ეგონა, ამის შემდეგ, თუ ჩვენ შეკრებას რაიმე უხერხულედა მოელოდა. უპირველეს ყოვლისა, არავინ არ ელოდა არა თუ იმას, რომ „აქტივისტი“ აქაც გამო-

ცნადებოდა, არამედ იმასაც კი, რომ „აქტივისტი“ საზოგადოებრივად რაიმე ამ წლის მისის დღესასწაულის ჩვენ მიერ ჩატარების განზრახვის შესახებ. მით უფრო, რომ, თითქოს ტრადიციულად დამკვიდრებულ ძველი სტილის ნაცვლად, წელს პირველ მისის დღესასწაულობდით ახალი სტილით, რაც უდრის ძველი სტილით 18 აპრილს.

და აი, წარმოიდგინეთ, თუ როგორი უნდა ყოფილიყო ჩვენი გაცემა და, თუ გნებავთ, აღშფოთებაც, როცა უკვე გაწყობილი სუფრის გარშემო შემოსხდომის მომენტში გავიხედეთ და ბალის ერთ-ერთ კარებში შემომავალი „აქტივისტი“ დავინახეთ.

არ დაიბნა მხოლოდ ჩვენი ორგანიზატორი. მან დაბალი ხმით გამოგვიცხადა: „ბიჭებო, თავი ისე დაიჭირეთ, ვითომც კოტეს და თამარას ქორწილია, რომელსაც ჩვენ ახლა მათ ვუმართავთ, რადგან მათ ნამდვილს ქორწილს ვერ დავესწარი“.

კოტე და თამარა ახლად შეუღლებული ამხანაგები იყვენ. მათი შეუღლება მოხდა წარსულ აღდგომის დღესასწაულების განმავლობაში სოფელში, ჩვენგან დაშორებით, და ამავე მიზეზით ჩვენგან დაუსწრებლად.

ამიტომ ორგანიზატორის მოსაზრება უცბათ ყველასათვის გასაგები და შესაღები შეიქნა.

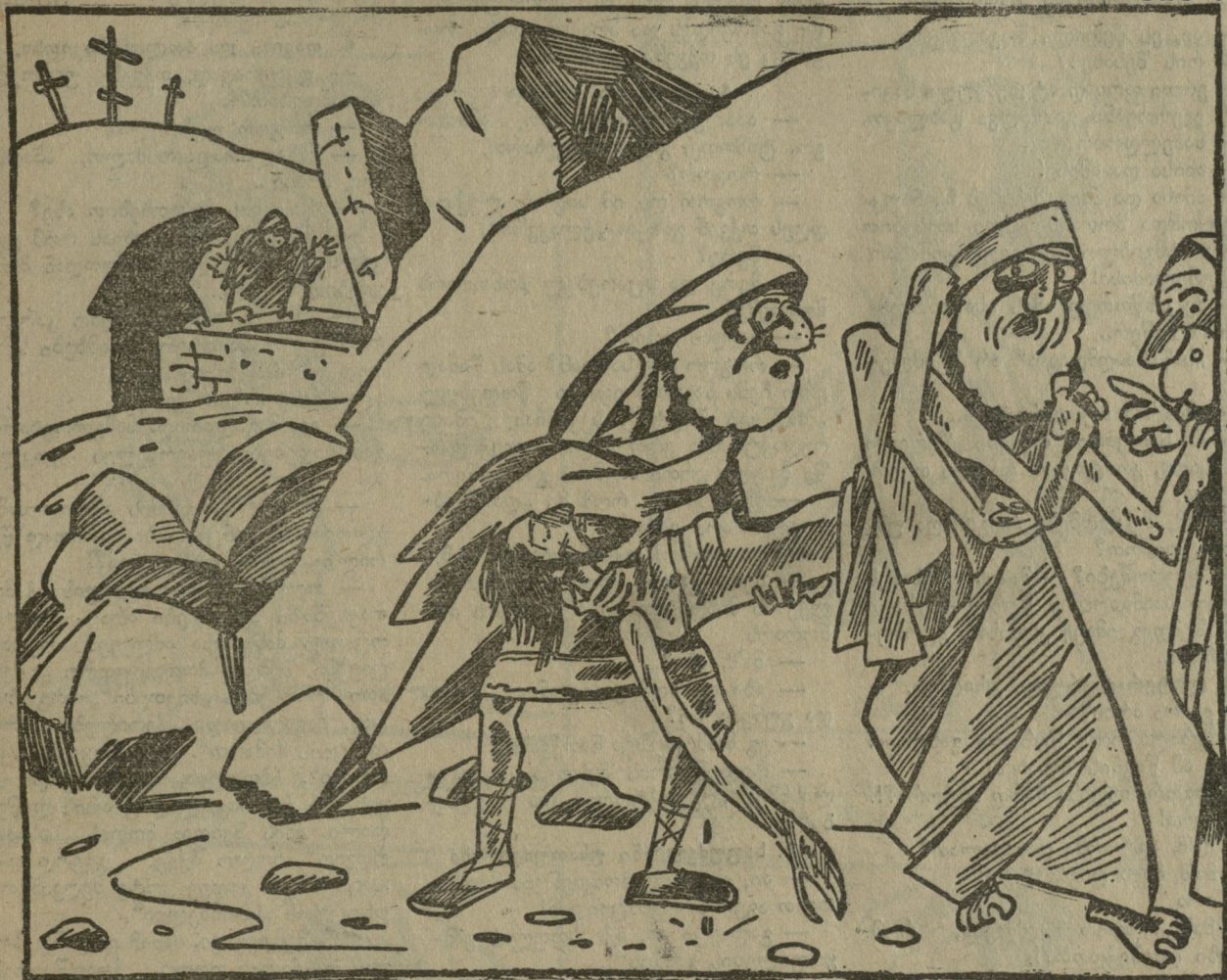
„აქტივისტი“ მოუხლოვდა ჩვენს სუფრას ცოტა გაუბედავით და თანაც საყვედურით, რომ მისთვის გამოპარება გვიწოდოდა პირველი მისის ამ შეხვედრის.

მაგრამ თამადამ (იგივე ორგანიზატორმა) გაუფანტა მას ეჭვი სათანადო ახსნა-განმარტებით, რის შემდეგ ასწია ამ ლხინისთვის ყასიდათ მომიზნებულ ნეფე-დედოფლის სადღეგარძელოც. მაგრამ თანაც ისეთ ქარაგმული გადაკვრებითა და ოსტატობით კი მოაქაზარა თავისი სიტყვა, რომ ნეფეში თვითეულმა ჩვენგანმა იმ წამსვე აშკარად იგულისხმა მუშათა კლასი, მთელი ქვეყნის პროლეტარიატი, ხოლო დედოფალში—საერთაშორისო დღესასწაული, მისი და მასთან შეკავშირებული მომავალი გამარჯვება მუშათა კლასისა.

უხერხულედა მაინც აწვა სუფრას და მისი საყვედურით გაფანტვა მაინც მოუხერხებელი შეიქნა. ატმოსფერა დამძიმდა. ლხინი გაგრძელდა, მაგრამ იმ ინტიმიურობის ჩამოგდება, რომელსაც ყველა ჩვენგანი მოელოდა დღევანდელი „ლხინიდან“, უკვე შეუძლებელი შეიქნა.

ჩვენმა ორგანიზატორმა შეამჩნია ეს და მოინდომა რაიმე ხერხის გამოჩენა.

მან უცბათ იერიშივით დაიწყო აღავერდის გადასვლა „აქტივისტთან“. დააყარა და დააყარა ქიქები, თასები თუ სხვა რამ სახელდახელო სასმისები.

მარიამ მაგდანინელი: — უი, ქა დამიღგეს თვალეზი! ქრისტე საღდაც გაპარულა!

პეტრე მოციქული: (ამხამაგებს): — აბა, ბიჭებო, ყოჩაღად საჩქაროდ გადავმალეთ გვამი, თორემ დაგვინახვენ, და მერე ვინდა დაიჯერებს ქრისტეს მკვდრეთით აღდგომას!

ღვთის ბოღვა

(სააღდგომო)

აირია მონასტერი,
კვერცხს არ ღებავს დედაბერი.
გაშლილია ველ-მინდორი.
ჩქარა მოვა პამიდორი.
ვაი, ჩემ დღეს, — დგება ხსნილი,
და არა მაქვს პასუხის ქფვილი.
მოსეს ჭონდა ღვთიდან კვერთხი
და უბეში ლაყე კვერცხი...
ჯოხი გველად უგორდებო,
(ისემც მამა უცხონდება).
რის მაისი, რის კომუნა
მე არ მინდა რამე სხვისი.
ქრისტე აღსდგა, ქრისტე აღსდგა.
(ისე ადგა მოქმელი მისი)
მარიამი დუშკას ეძებს
ახალ ღმერთის დასაბადათ
და ალიმენტს პირველ ქმრიდან
გამოელის ბლომათ, ნაღდათ.
დღე და ღამე აღარ მიმინავს,
თავზე სიცხით ამდის ბოლი;
ვახ, ნეტავი მახეგვინა
რომელიმე კომცომოლი.
ცეცხლზე შედგეს ქვაბით ბორში,

დაჭრილია თევზზე დოში;
ბატანს თვალი გადავავლე
მომივიდა ქამის ხოში,
მაგრამ ტანზე არ მაცვია
შიშველი ვარ, ვით ვაცია
დღეს მუსოლის გადუქრია,
ჩით-სარბინკა ათი ადლი,
სააღდგომოთ ვერ მომისწრო
მას გაუწყრეს პაპის მადლი.
დამელია ქიშიმ ფლავი,
ქრისტე აღსდგა მაინც ვბღავი...
ფუცდი, ფუცდი გულით მინდა
იგივ გაგხდე რაც ვიყავი.
მაგრამ პეტრეს მოთრეგამდე
მთლად ამაძერეს ზურგზე ტყავი.
არეშლაქე.

მღვდლის ჩივილი

ბითურთ მღვდელი ჩიოდა:
არ მომივიდა ძილიო,
სათქველფათ ვერვის მივაგენ—
გამოვითხარა ძირიო.
ასეთ აღდგომას რა ვუთხრა—
აღარ მენახოს კიდევო;
ვით ვიხეირებ შემდეგში
ამ ხალხის გადაშკიდიო!
აქეთ კომუნისტს გადაუღწე —

თუ იქით კომცომოლასო?
ყველას ვირჩევდი სიამით
მაგ უღმერთოთა ყოლასო.

გადამირიეს მრევლი და
ზურგი მაქციეს ყველამო,
ნეტავი გამაგებინა—
დამისხნას ვილას შევლამო?!

მირბიან, როგორც ჭირიანს—
მუშა და ყველა გლეხიო;
იმათ გადამრეეს უფალო,
დაეცი რისხვა, მეხიო.

ეხლა „აღდგომის“ მაგიერ—
იხდიან პირველ მაისსო;
ამ წელს მაინცა ვბოგინობ!
ნეტა რა მელის გაისსო?!

ჩემზე არ ვფიქრობ, ვეცდები
გაძრომ და გამოძრომასო;
ტუტუტებს კიდევ ჩავგვლებ —
გავიკოვებ გამოძრომასო...

ო, ფოფოლიას რა ვუყო?—
წინად ვერ სძრავდა გავასო,
ეხლა ტარანას მიმივაგეს—
კამაზე მიწყებს დავასო.

ტარანა.

რ მ გ მ რ ც ს მ ვ რ მ ვ ე ნ

ღმერთი: ხალხო, ჩემი მადლი შეგეწიოთ! გამოიკით-
ხეთ უბინაო და საწყალი!

ქრისტე: — „სტარი ვეში“, ხარა - სურა „კამუ ესტ
პრადატ.. ბუმაგ, კნიგი პაკუპაუ“.

მარიამ „ღვთისმშობელი“: — ირის, ეინემ ტი-
ანუშკი... წყვილი ერთი კაპიკი!

მიქელ გაბრიელი: — „პაპიროსი „სოვეტსკი“...
ტაბაკ... სპიჩკი პრადაიუ“.

„ტარტაროზი“-ს უმეღეზი ნომერი გამოვა
კვირას, 12 მაისს

ზოსიმეს გასაქირი

სააღღამო უქმეების მოახლოების გამო, მამა ზოსიმე, პროფკავშირ-კომკავშირის პარალელურად შეუდგა რელიგიურ კამპანიის ჩატარებას.

— მამავ და შეილო! გავაჩალოთ ჩვენც რალაც კამპანია, ხომ ვახსოვთ, კამპანიები როგორ გვემარჯვებოდა წინაღ!..—დაიწყა ზოსიმემ ქადაგება მორწმუნეთა შორის.

— სადაა მამაო კამპანია, მეც ნუ დამივიწყებ თუ სადმე დაგიძახონ, ჭამა-სმა, შენც კარგათ იცი, გვარიანათ მიგჩივებ, — ნერწყვის ყლაპვით წამოიძახა დიაკვანმა.

— მეც თქვენთან წამოვალ ღვდლო, ბანი მაქვს საუკეთესო, ქე იცი და თუ სადმე კამპანია დარჩეს ნუ გამომტოვებთ, — სთქვა ათრთოლებულმა მნათემ.

— კამპანიას ჩვენ თითონ გავმართავთ, — ერთხმად წამოიძახეს კულა-კებმა, — ოღონდ იმდენი მოვახერხოთ, რომ აღმასკომის თავმჯდომარე და კომსომოლის მთავარიც ჩვენსად გადმოვიყვანოთ, მაგრათ დავათროთ და მოვქრთამოთ. მეჩუროგორც გვესურება, ისე მოვაჭაბრაკებინოთ საქმეს...

— კაცო, მე მავ კამპანიაზე კი არ გელპარაკებით, რელიგიური კამპანია, ანუ მუშაობა უნდა მოვაწყოთ, — სთქვა ზოსიმე ღვდელმა, — წვერი ჩამოიფერთხა და დაუმატა: — თუმცა ნამდვილი კამპანიის, ესე იგი ქეიფის საწინააღმდეგო არაფერი მაქვს, თუ სადმე რამე იქნება, მისვლას არავის დავაბადლი.

— ვწიროთ ხომ, ღვდელდ? — იკითხა დიაკვანმა.

— ვწიროთ და ვილოცოთ, აბა რა უნდა ვქნათ, ხალხი სალოცავით მოვა, სულ განწირული კი არ ვართ მართლაც! ის კი არა და გული მეუბნება, რომ წელს საკურთხიც ბლომით შემოგვივა.

— შუაზე გავყოთ არა, მამაო? — შეკადრა დიაკვანმა.

— ომერთი შეგარცხვენს დიაკვანო, მე შენ შუაზე არ გავყო საკურთხი და ნაწირავი. რა ხარ მენ ბოლოს და ბოლოს? მე უშენოდაც შემიმძლია წირვა-ლოცვა, მეხუთედი თუ მოგეცი, ხელები დამიკოცნე!

— მე რალა ვქნა მამაო? — კრძალვით იკითხა მნათემ.

— შენ რალა გინდა შე მუქთა ხორავ, ერთი გახრეკილი პასკა და შენი ჯანი...

დიდ ხანს გაგრძელდა დავა მომავალ საწირავის გაყოფაზე.

ამასობაში სოფელი ემზადებოდა. კვირაში სამჯერ იმართებოდა ანტი-რელიგიური კრებები, რომელსაც აუარებელი გლეხობა ესწრებოდა. რალაცაზე გაქხარებით ბჭობდნ.

აღღამო კარზე მოვიდა. ზოსიმემ ხუროჯინი გააჩეცინა ფოფიდას.

— თუ ავაგესე მავი ნურჯინი საკურთხით, ხომ კარგი ჩემო ფოფოლია, თუ არა და აღარ ვყოფილვარ ზოსიმე ღვდელი!

— ავსებით კი ვიცი რომ ავსებ, მაგრამ რით გინდა წამოილო ის ჯორი რომ გაყიდე?

— ბეჩა, გავყიდე აბა შიმშილით ხომ არ მოვიკლავ თავს, ხომ ხედავ, რა დღეში ვართ, კაცი აღარ მოდის ეკლესიაზე, ჯვარის წერა დაავიწყდათ და ლოცვა! ამ ჩვენ ეკლესიას ობი მოეკიდა, შესვლა მეზარება შიგ! ერთი საწირავები იქნებოდეს და ავერ არ მყავს მნათე?!

ზოსიმეს მთელი ღამეებით არ ეძინა, მას ელანდებოდა შემწვარი გოჭები, ბატკნები, ღვინო, წითელი კვერცხები და სხვ.

არ ეძინათ კომკავშირელებსაც: ისინი ღამეობით რომელიღაც პიესას ამზადებდნენ, რეპეტიციებს გადიოდნ.

— კი მაგრამ შენობა სად არის პიესას რომ ამზადებთ, ჩვენი სკოლა ბატარაა და ხალხი ვერ დაეტევა.

— ვიშოვით შენობას.

— რომელს?

— სოფელი გვაძლევს, გლეხებმა დაადგინეს.

— რომელი შენობა?

— არის, მეჩუ გაიგებ!

მოახლოვდა აღღამა, ზოსიმემ ლოცვას მოუხშირა. ფართო დიდ ეკ-

ლესიის შენობაში, რომელიც ძალიან შე იყო წამოჭიმული და მუქი ზარივით ზრილებდა მუქი კარები ზოსიმეს ხმა. მას ხანს აძლევდა დიაკვანი და მნათე. ეკლესიაში ორამდე ძლოცველი იყო, ისინი ზარმაცად ამოქნარებდნ.

აღღამო რომ გათენდა ზოსიმემ ახლად გარეცხილი ხუროჯინი გადიოკიდა და ფოფოლისთან ერთად გაუღვა გზას ეკლესიისაკენ.

ზოსიმემ შორიდანვე დაინახა ეკლესიის ეზოში მოგროვილი ხალხი.

— გავკეთდი მამავ და შეილო! გული მობრუნებით მორწმუნეებს, ჰაი საკურთხო და რა საწირავო?! ხომ ჩაუვარდათ კოვზი ნაცარში კომსომოლებს!..

ზოსიმე მიუახლოვდა ეკლესიას. ხალხით სავსე იყო ეზო.

ზოსიმე სწორედ იმ დროს მივიდა, როცა ასიოდე გლეხმა ხელი აუწია ვილოცას წინადადებას.

— მომხრე ვართ! გადავკეთოთ!.. ასე ჯობია! აქამდეც უნდა გვექნე ვერე! — ასე მოისმორა ხმა.

სამიოდე კაცმა კიბე მიაყუდა საყდრის კედელს და ზედ ფართო აბრა მიაჭედა.

ონოფრეს ფერი ეცვალა.

„სოფ. წითლიანის სახალხო სახლი“

ასე ეწერა ფართო, ახალ აბრაზე.

ზოსიმეს საცეცხლოური ხელიდან გაუვარდა. გუზ-გუზ.

„ბ ე ღ ნ ი ე რ ი ღ ღ ე“

— ერთი კვირა დავდივარ, რომ ამ ქალაღზე ბეჭედი დამისვათ!
— დღეს კი დავგვამ ბეჭედს, ვინაიდან დღეს „ბეჭედის დღე“!

ერთ წელიწადზე მეტია, რაც ილიკო ჩირიკაძის ოჯახის ყველა წევრები „უმეერთოთა საზოგადოება“-ში არიან ჩარიცხული. მართალია ყველა ეს წევრები უარს აცხადებენ ამასზე, მაგრამ მიუხედავად ამისა შარშანდელი აღდგომა ცოლმა და მამამ მაინც გადაახდევინეს ილიკოს და პასკებიც გამოაცხობინეს.

შარშან თუ ასე მოხდა, სამაგიეროდ, წელს მაინც შესძლო ილიკომ თავისიანების დამორჩილება და აღდგომას ისე სვდებოდა, როგორც ჩვეულებრივ დასასვენებელ დღეს.

ის იყო ილიკო „სასამარლოს“ კითხვას ამთავრებდა, რომ ამ დროს ხარის წყარუნი მოისმა.

კარებისაკენ ილიკოს პატარა ბიჭი გაექანა.

— მამა დეპეშა!
ილიკოს ოჯახი, რომელიც დეპეშის მიღებას ჩვეულებრივ არ იყო და არც მოელოდნ ასეთს, პანიკამ წებპყრო. მდივანიდან ასადგომად მომზადებული ილიკო ისევ უკან დაეცა, გახეთი ხელიდან გაუფარდა და შიშისაგან მთელი ტანი აუცახცახდა. მამამისაც საშინელი ფერი გადაეკრა სახეზე და ენა ჩაუფარდა.

— მამა იცდის ფოსტალიონი, ხელი მომიწერო!

— და... და... და... დაუძახე დე... დედა შენს! — ძლივს ამოიღუღლულა ილიკომ, რომელიც ვერ იძროდა ადგილიდან.

— მამა, დედას გული უწუხს... ვაიმე!

სახლში საშინელი ღრიანცელი შეიქმნა. ილიკო და მამა მისი გაშეშებულ იდგენ და ფოსტალიონთან მისვლას ვერ ბედადნენ. მეორე ოთახში კი დეპეშის გაგონებაზე გულშეწუხებული ილიკოს ცოლი ლოგინზე გათხლამული ეგდო. ბავშვები ერთმანეს ეხვეოდნენ და გულშემზარავად ღრილებდნენ. ილიკოს თვაში საშინელზე საშინელი ტრადედია გათამაშდა. იქნებ ვინმე მოკვდა სოფელში... ჯავრი... ხარჯი... მოცდენა... ცოლის ტირილი... კიდევ ზღაფორთი, ყველაფერი ეს კინო-სურათივით გაიელვა ილიკოს წინ და გულის ცემა შეუჩერდა.

— უიმე... უიმე..! — მოთქვამდა ილიკოს ცოლი — ვინ იცის ვისგანაა მაგ დეპეშა? რა ამბავია? რა მეშველება? უიმე!..

სამი დღის უკან წერილი იყო სოფლიდან და ილიკოს ნამღვდელთა სიმავრი იორაში თავის უქმეიფობას იწერებოდა. ყველას ის ეგონა დეპეშის მიზეზი, ალბად თუ საიჭიოსაკენ ქნა პირიო. ლოდინით მოთმინებიდან გამოსულმა ფოსტალიონმა აღარ დაუცადა მასპინძელს და პირდაპირ ოთახში შემოვიდა.

— რა დაგემართათ? მე კაცი ვარ, თუ ძაღლი? მთელი საათია კარებში მალოდინებო, მიიღეთ თქვენი დეპეშა!

აკანკალებულმა ილიკომ ძლივს მოაწერა ხელი დეპეშის მიღებაზე.

— თუ ძმა ხარ... თუ... თუ... ძმა... გახსენი და... გახსენი. და შენ. თითონ წაიკითხე მაგ დეპეშა!.. — მიმართა მან ფოსტალიონს.

— რა იყო, შე კაი კაცო! რამ დაგაფეთათ, განა ისეთი რამ იქნება? აი, წაგიკითხავთ!

— არა, არა მომეცით მე თითონ წაგიკითხავ, მაგრამ... არა, არ შემძლია... შენ წაიკითხე, მამაჩემო... არა, არა მოიცა, მამიკო, მამიკო შენ წაიკითხე, გენაცვალე! — დაუძახა ილიკომ ცოლს.

— უი, მოიკვდა ჩემდათავად მაგის წამკითხავი, არ შემძლია, უი, უი!

— ღმერთო, მიშველე! — ტრალიკულად წარმოსთქვა ილიკომ, პირჯვარი გადაიწერა და დეპეშა გახსნა. „მოგილოცავთ ბრწყინვალე აღდგომას, გაკურთხოთ უფალმა“.

იორამ.

ეწერა დეპეშაში.
— დაგწყველოთ გამჩენმა. — შეიგინა ილიკომ, — ნამღვდელთა რმა თავისებური გაიხსენა.

ეჰ, ამ ოხარზე ყვავილებს მოველოდი ამ გაზაფხულს და სოკოებით კი დაფარულა!..

— ჰოო, მამას გამოუგზავნია! — ამოისუნთქა ძლივს მამიკომ.
— მაღლობა ღმერთს! — სთქვა ილიკოს მამამ.
ყარაიუსუფ.

— მამა, შენ სთქვი: — წინ რომ დემონსტრაციები მიდიან, ის საბჭოთა პროლეტარიატია, უკან კი—მოწინა-ვა ქვეყნების მუშა - რევოლუციონერებია. მოწინავეები თუ არიან, რატომ წინ არა სდვანან?

— იმიტომ, რომ ჯერ მათ ოქტომბრის რევოლუცია არ მოუხდენიათ?